

Procedure werkwijze voorschoolse educatie

Doel van de procedure: De werkwijze van de voorschoolse educatie op hoofdlijnen vastleggen.

Onderwerpen waar Delftse peuterspeelscholen in deze procedure de afspraken voor beschrijft:

1. Kwalitatieve elementen in functies en kwalificaties
2. VE kwaliteit in de praktijk
3. VE kwaliteit in opbrengst gericht werken en bij interne kwaliteitszorg
4. Doorgaande lijn
5. Interne en externe zorgstructuur

1. Kwalitatieve elementen in functies en kwalificaties

Functiedifferentiatie

Pedagogisch professionals: zijn verantwoordelijk voor de dagelijkse opvang, verzorging en ontwikkeling van de groep kinderen. Zij stimuleren de ontwikkeling, creëren een veilige sfeer en werken intensief samen met ouders en collega's.

Voorschoolcoördinator: is een pedagogisch professional die hbo geschoold is en eindverantwoordelijk is voor de voorschoolse educatie op de voorschool. Zij is zowel de kartrekker als meewerkend coach voor het team.

Tutor: is de helft van de week aanwezig op de voorschool en biedt aanvullend op het reguliere programma extra ondersteunings- en verrijgingsactiviteiten, aan individuele kinderen of een kleine groep, zowel bij achterstand als bij voorsprong.

Pedagogisch beleidsmedewerker/coach: draagt organisatorisch breed zorg voor de ontwikkeling en invoering van het pedagogisch beleid en het trainen en coachen van de pedagogisch professionals. Daarnaast ondersteunt en coacht zij alle pedagogisch professionals bij de interne en externe zorgstructuur en onderhoudt contact met hulpverleners op organisatie- en managementniveau.

Pedagogisch coach: trekt op met de Pedagogisch beleidsmedewerker/coach en draagt zorg voor de ondersteuning en coaching van de pedagogisch professionals. Richt zich daarbij op hulpvraagstukken betreffende vroegsignaleren en houdt zicht de kwaliteit van het uitvoeren van het VE programma.

Taalniveau

In de wet Kinderopvang is vastgelegd dat de pedagogisch professionals beschikken over het taalniveau 3F voor lezen en spreken. Alle pedagogisch professionals beheersen dit niveau.

Opleiding, coaching, voortgangsgesprekken

Om de kwaliteit van elke voorschool te borgen, bespreken we in een jaarlijkse evaluatie de kwaliteit van het pedagogisch/didactisch handelen, de onderwerpen in het opleidingsplan en het coachingsplan. De directeur van de voorscholen voert jaarlijks met alle medewerkers voortgangsgesprekken. Eventuele wensen en behoeften ten aanzien van scholing en coaching worden geïnventariseerd en meegenomen in het opleidingsplan en/of in de coaching.

Programma's

Op de voorscholen wordt gewerkt met het VVE-speelleerprogramma Piramide en het kindvolgsysteem KIIJK!. Deze bieden een leidraad bij het uitvoeren van een volwaardig stimulerend speelleerprogramma en het monitoren van een leeftijd gerelateerde ontwikkeling.

2. VE kwaliteit in de praktijk

Samenstelling team

Elke voorschool heeft een team van deskundige pedagogisch professionals waarvan één de voorschoolcoördinator en één de tutor is. Het team verzorgt samen een dagprogramma met een vaste structuur en een stimulerend speelleeraanbod en voert hiervoor overleg. Iedere peuter heeft een mentor, een pp'er die specifiek op hem/haar betrokken is. De mentor houdt de ontwikkeling van haar peuter nauwlettend in de gaten en ziet toe op het welzijn van het kind. Zij vraagt zo nodig de tutor om extra ondersteuning en stelt in overleg de ontwikkelingsdoelen op voor in het groepsplan. Zij onderhoudt het contact met de ouders en voert KIIJK!-voortgangsgesprekken.

Pedagogisch coach en teams

Alle teams worden geïnspireerd en ondersteunt door de pedagogisch (beleidsmedewerker) coach. Zij komt minimaal 3x per groep/per schooljaar op groepsbezoek en draait dan een stukje mee met het speelleerprogramma. Aansluitend daarop vindt het pedagogisch overleg plaats met het team, waarvan de kindbesprekingen onderdeel zijn. De afspraken worden vastgelegd in een verslag van het groepsbezoek.

Als de ontwikkeling van een kind daartoe aanleiding geeft, wordt in het kader van vroegsignaleren de pedagogisch coach hierop betrokken en komt zij de betreffende peuter observeren op de groep. De voorschoolcoördinator coacht desgewenst samen met de pedagogisch coach de werkwijze bij extra ondersteuning en inzet van externe hulp. Algemeen coacht zij de pedagogisch professionals op de pedagogische- en didactische vaardigheden, het werken met de VE-methodiek en de contacten met ouders. Daarnaast biedt zij ondersteuning en coacht bij het signaleren, observeren en registreren, het maken van de groepsplannen, het handelen volgens de interne en externe zorgstructuur en zo nodig bij het opstellen van een plan van aanpak bij kinderen die extra ondersteuning nodig hebben.

Contact- en communicatiestructuren

De pedagogisch beleidsmedewerker/coach organiseert 8x per jaar een overleg met alle voorschoolcoördinatoren. Op de agenda van dit overleg staan overwegend pedagogisch of didactisch inhoudelijke onderwerpen. Wanneer het organisatorische onderwerpen betreft, schuift soms ook de directeur aan bij het overleg.

De pedagogisch beleidsmedewerker/coach organiseert 4x per jaar een overleg voor alle tutoren. Hier staan actuele ontwikkelingen centraal, worden kennis en ervaringen gedeeld en informatie uitgewisseld.

Eenmaal per jaar vindt er een kennis- en intervisiemiddag plaats waaraan alle medewerkers deelnemen. Het doel is gericht op het versterken van kennis en handelingsvaardigheden en

het verstevigen van onderling contact , intern en extern. Centraal staat een onderwerp waarvan is opgemerkt dat het meer aandacht nodig heeft in het dagelijks werk en vormt een onderdeel van het coachingsplan.

De directeur van de voorscholen begeleidt de pedagogisch professionals op organisatorisch, teamgericht en persoonlijk vlak. Zij heeft minimaal 1x per 8 weken overleg met de teams op de voorschool en voert 1x per jaar een individueel voortgangsgesprek.

Voorschool methodiek

Alle voorscholen werken met het VE-programma volgens de speelleermethode van Piramide. Binnen de methode wordt gewerkt met een jaarplanning, themaplanning en dagplanning. Het Piramide programma biedt een rijk aanbod van spelen en leren binnen aantrekkelijke thema's en stimuleert daarmee de brede ontwikkeling van het kind, in het bijzonder de spraaktaalontwikkeling. Bij het uitwerken van de planning speelt het groepsplan met input van de KIIK!observaties, -registraties en het KIIK!groepsrapport een grote rol. Het uitgangspunt is om het aanbod passend bij de ontwikkelingsvraag van elk kind en van de groep uit te zetten

KIIK! ontwikkelingsvolgsysteem

Elk kind dat minimaal drie maanden de voorschool bezoekt wordt geobserveerd en de observatiegegevens worden geregistreerd in het ontwikkelingsvolgsysteem KIIK!. De eerste registratie vindt plaats binnen 6 weken tot drie maanden na plaatsing en vervolgens elk half jaar. Na elke registratie vindt een oudergesprek plaats waarbij de bevindingen van de pedagogisch professionals en de ouders worden uitgewisseld. De eventuele afspraken die worden gemaakt tijdens het gesprek worden vastgelegd op het formulier Oudergesprek. De ouders worden dagelijks bij het brengen en halen geïnformeerd over het welbevinden van het kind.

3. VE-kwaliteit in opbrengst gericht werken en bij interne kwaliteitszorg

De VE-kwaliteit van de voorschool wordt op diverse niveaus geëvalueerd en bijgesteld.

Evaluatie op kindniveau:

Tijdens kindbesprekingen bespreekt het team met de pedagogisch beleidsmedewerker/coach de ontwikkelingsvragen en de groei van kinderen op de groep. De uitkomsten van een kind bespreking, KIIK!observatie/registratie en het oudergesprek worden verwerkt in stimulerende doelen en beschreven in het groepsplan. Het team evalueert het groepsplan elk half jaar met elkaar. Bij signalering van een opvallende ontwikkeling of behoeften voor extra ondersteuning vinden extra kindbesprekingen en oudergesprekken plaats. Er wordt een individueel plan van aanpak opgesteld met behulp van de richtlijnen bij signaleren van zorg en risico rond de ontwikkeling.

Evaluatie op groepsniveau: Het groepsplan geeft dagelijks overzicht op de behoeften van alle kinderen binnen de groep. Het speelleeraanbod richt zich op de ontwikkelingsbehoeften van de leeftijdsgroepen en activiteiten worden daarop ingezet. Een speelleeractiviteit wordt

dagelijks in Piramide geëvalueerd. Door gegevens uit het KIIK!groepsrapport naast het groepsplan te houden kan het pedagogisch en didactisch aanbod steeds worden aangepast. *Evaluatie op locatieniveau:* het Piramide speelleeraanbod wordt dagelijks, per thema en jaarlijks geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie wordt zo nodig het aanbod van de activiteiten per dag, week, thema of in de jaarplanning aangepast.

Evaluatie organisatieniveau: jaarlijks in het voorschoolcoördinatoren worden de verschillende richtlijnen, protocollen, het pedagogisch beleid en pedagogisch didactisch aanbod.

Evaluatie managementniveau: jaarlijkse evaluaties door de directeur en de pedagogisch beleidsmedewerker/coach van het pedagogisch beleid, het veiligheidsbeleid, het opleidingsbeleid, het ouderbeleid en de begeleiding/coaching/training medewerkers.

Op basis van de evaluatie worden nieuwe doelen vastgelegd en uitgewerkt in het beleid ten behoeve van het opbrengst gericht werken.

Ouderwerkplan

De uitgangspunten die we belangrijk vinden in de samenwerking met ouders en het samen optrekken in de ondersteuning van de ontwikkeling van het kind, zijn vastgelegd in het Ouderbeleid. Elke voorschool heeft daaraan gerelateerd een ouderwerkplan waarin de activiteiten die zij willen ondernemen met ouders zijn vastgelegd. Het ouderwerkplan wordt aan het einde van het schooljaar geëvalueerd en bijgesteld voor het volgend schooljaar. Tweejaarlijks wordt er een ouderenquête uitgezet om de wensen en behoeften van ouders t.a.v. ouderbetrokkenheid en -activiteiten te inventariseren.

4. Doorgaande lijn

Samenwerkingsafspraken basisscholen

De afspraken rondom de samenwerking en doorgaande lijn met basisscholen zijn vastgelegd in het document samenwerkingsafspraken en stappenplan doorgaande lijn.

Overdracht van kinderen

In het document stappenplan doorgaande lijn is de overdracht van peuter naar basisonderwijs stapsgewijs beschreven. De mentor van een peuter is verantwoordelijk voor het aflopen van de stappen bij de overgang van de peuter naar de kleutergroep.

Cluster overleg

Meerdere voorscholen zijn verbonden aan een basisschool, meestal door huisvesting in hetzelfde pand. Daar vindt dan minimaal 4x per jaar overleg plaats met de basisschool. Meestal tussen voorschoolcoördinator en onderbouw coördinator of IB-er om de volgende onderwerpen af te stemmen: de overdracht van peuters naar de kleutergroep, gedeeld speelplein/speellokaal/Vindplaats, gezamenlijke ouderactiviteiten, pedagogisch- en didactisch aanbod. De afspraken over het pedagogisch klimaat, didactisch handelen en de zorgstructuur zijn per cluster vastgelegd in het document samenwerkingsafspraken, stappenplan doorgaande lijn van voorschool naar basisonderwijs en in notulen van Clusteroverleggen. De coördinator van de school is meestal de initiatiefnemer en voorzitter van het overleg.

Op organisatieniveau wordt gemonitord en vastgelegd naar welke basisscholen in Delft de peuters van de voorscholen uitstromen. Overige redenen van of vervolgscholen bij uitstroom worden eveneens bijgehouden.

5. Interne en externe zorgstructuur

De interne en externe zorgstructuur is vastgelegd in de volgende documenten.

- Richtlijnen bij signaleren van zorg en risico rond de ontwikkeling
- Sociale kaart Delftse peuterspeelscholen
- Meldcode deel 1: Protocol kindermishandeling en huiselijk geweld
- Meldcode deel 2: Protocol grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling.

De bijbehorende instructies komen met regelmaat aan de orde in het voorschoolcoördinatoren overleg en in de teams. Doorlopend worden de kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte besproken waar we interne of externe hulp of doorverwijzing voor hebben ingezet, op locatie- en organisatieniveau.

Formele zorg

Samenwerking met de Jeugdgezondheidszorg

De JGZ indiceert de doelgroep kinderen op basis van het stroomdiagram 'doelgroepbepaling VVE gemeente Delft' dat in het herijkingsproces onderwijsachterstandenbeleid is vastgelegd. De intentie is om nauw contact tussen de jeugdverpleegkundige en de voorscholen te onderhouden. In de praktijk ziet dat er als volgt uit:

- De jeugdverpleegkundige komt op de groep: 4x per jaar is zij 3 kwartier aanwezig tijdens de spelinloop of kring met ouders.
- De jeugdverpleegkundige heeft 2 keer per jaar inhoudelijk overleg met de voorschoolcoördinator en mentoren van kinderen die op de gezamenlijke agenda staan. De agenda kent verschillende onderwerpen ten einde samen zo goed mogelijk op te trekken bij het elkaar informeren over en uitrollen van ontwikkeling- of opvoedondersteuning (casus wordt besproken met toestemming van de ouders).
- Ouderbijeenkomsten over een opvoedkundig thema, indien gewenst.
- Structureel contact tussen de pedagogisch beleidsmedewerker/coach en de Peuterconsulenten, als ook met de overige jeugdverpleegkundigen over de werkafspraken tussen de JGZ en de voorscholen t.a.v. vroegsignaleren en de zorgstructuur in Delft.
- Kennis- en intervisiemiddag: jaarlijkse bijeenkomst van pedagogisch professionals en jeugdverpleegkundigen met als doel de samenwerking en het vroegsignaleren sterk en scherp te houden.

Samenwerking met Delftsupport, Team jeugd

De pedagogisch beleidsmedewerker/coach kan een medewerker van Team Jeugd consulteren voor complexere opvoedvragen of vragen in de ontwikkeling van peuters. Als ouders open staan voor ondersteuning bij dergelijke vragen, kan de pedagogisch

beleidsmedewerker/coach hen ook doorverwijzen naar Delftsupport of dit via de jeugdverpleegkundige laten lopen.

Samenwerking met Integrale Vroeghulp

Als het team van de voorschool en de ouder(s) van een peuter het vermoeden hebben dat nader onderzoek nodig is naar de ontwikkeling of het gedrag van een peuter, is doorverwijzen van ouders naar IVH mogelijk. Bij voorkeur loopt dit in samenwerking met en via de JGZ verpleegkundige. Een trajectbegeleider van Integrale Vroeghulp begeleidt de ouders van het kind bij het uitzetten van onderzoek en bij het opvolgen van het geformuleerde advies volgende uit het onderzoek. Indien gewenst sluit zij aan bij een oudergesprek op de voorschool om toe te lichten wat zij kan betekenen.

Samenwerking met ambulante hulpverlening

Ambulante hulpverlening van organisaties als Jeugdformaat en Prodeba kunnen worden benaderd als een peuter op de voorschool meer ondersteuning nodig heeft in zijn/haar gedrag en ontwikkeling dan er voor handen is binnen de reguliere setting. Het is mogelijk om in overleg met de ouders een ambulante begeleider aan te vragen via Delftsupport. De ambulante 1 op 1 begeleiding kan voor bepaalde periode op de groep worden ingezet. In meerdere gevallen worden ouders tijdens het traject ook thuis begeleid bij de zorg aan hun kind. Ook nemen de ouders deel aan de planbespreking, start- en voortgangsgesprekken samen met de mentor, voorschoolcoördinator en ambulante hulpverlener.

Doorverwijzen naar Delft voor Elkaar

Als ouders behoefte hebben aan ondersteuning in het maatschappelijk leven of bij praktische zaken zoals het invullen van formulieren, geldzaken et cetera, dan kunnen de pedagogisch professionals ouders verwijzen naar Delft voor Elkaar.

Samenwerking met DOK

Het project Taalladder voorziet de voorscholen van boekencollecties en thematassen bij de Piramide thema's. Zij bieden workshops aan van interactief voorlezen met peuters en voorzien ouders van informatie over het belang van voorlezen en diverse activiteiten van de bibliotheek. Zij voorzien de aangewezen voorlees coördinatoren per voorschool van actualiteiten op het gebied van taal- en boekaanbod en ondersteunen hen bij het uitzetten van een aantrekkelijk jaarprogramma op de voorscholen aan kinderen en hun ouders. Verder verzorgen zij ook jaarlijks een Kennisbijeenkomst voor alle pedagogisch professionals en zetten daarbij een thema centraal zoals meertaligheid, tekstloze prentenboeken, interactief voorlezen of muzikale ondersteuning bij het leren van een taal.

Informele zorg

Taalvisite

Binnen het project Taalladder wordt met het aanbod Taalvisite extra ondersteuning geboden in een gezin op het gebied van taalontwikkeling en geletterdheid. De voorscholen kunnen peuters en hun ouders selecteren die in aanmerking mogen komen voor Taalvisite en motiveren ouders om deel te nemen. Een vrijwilliger komt 15 weken voorlezen en spelen in

het gezin en ondersteunt ouders in het zelfstandig gaan voorlezen en spelen met hun kind. Tijdens dit traject vindt er informatie-uitwisseling plaats met de mentor van de peuter op de voorschool.

Spel aan Huis

Spel aan Huis is een spelstimuleringsprogramma voor kinderen die risico lopen op ontwikkelingsachterstanden, mede als gevolg van belemmerende gezinsfactoren. De methodiek omvat wekelijkse speelsessies die in de thuissituatie worden uitgevoerd gedurende 20 weken.

De werving van peuters om hieraan deel te nemen verloopt via de voorscholen en de JGZ-bureaus. De wijken Buitenhof en Voorhof zijn de eerstaangewezen wijken waar het mogelijk is om Spel aan huis aan te bieden aan gezinnen. Daarop volgen de overige wijken, waar de helft van het totale aantal plaatsen voor deelname aan Spel aan Huis over kan worden verdeeld.

De JGZ verzorgt de aanmelding van de gezinnen, maar ook de pedagogisch professionals mogen dit doen, alsook een leerdoel omschrijven. De Spel aan Huis begeleider zorgt voor informatie-uitwisseling met de mentor van de peuter op de voorschool en deelt het door haar opgestelde speelplan en de vorderingen. Halverwege het traject deelt zij ook haar tussentijdse evaluatie en brengt zij een bezoekje aan de voorschool.

Overige ondersteunende partijen

Humanitas Home Start, Kasto-stevig ouderschap, Buurtgezinnen, Kind aan Huis. Partijen met wie 2-jaarlijks overleg plaatsvindt samen met Spel aan Huis, Taalvisite en de pedagogisch beleidsmedewerker van Delftse peuterspeelscholen .

Ook Samenspel en diverse moedergroepen zijn bekende initiatieven waarnaar ouder en kind verwezen worden als daar meerwaarde voor wordt gezien.

Evaluatie samenwerking externe partners, formele en informele zorg

Met alle sociale externe partners wordt structureel contact onderhouden door de pedagogisch beleidsmedewerker/coach, bedoeld om de samenwerking en het werkproces op peil te houden en van de beste kwaliteit.